

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Kasım 2017 • No: 116

Rekabete, Bireyciliğe ve Bencilliğe Hayır!

İŞÇİLERİ GÜÇLÜ YAPAN BİRLİK VE DAYANIŞMADIR!

Kapitalist düşünceye göre, toplumun kalkınıp gelişmesi için her bireyin kendi çıkarlarının peşinden koşması gereklidir, doğru olan budur. “Her koyun kendi bacağından asılır” ne de olsa! Bu yüzden hayatın her alanında rekabet kışkırtılır, bireycilik öne çıkartılıp yüceltilir.

İnsanın insanı sömürmediği, sınıf ayrımlarının olmadığı, insanların özgürce ürettiği ve paylaştığı eşitlikçi bir toplum mümkün dediğimizde, derhal şu yanıtı alırız: Ama insanlar o zaman çalışmazlar ki, herkes yan gelip yatmak ve başkası çalışsın ister! Öyle mi gerçekten de, insanlar çalışmaktan kaçıyorlar mı? Meselâ mevcut işler tüm çalışabilir nüfusa dağıtılsa, günde dört saat çalışılsa,

geçim sıkıntısı ortadan kalksa, üretim topluma faydalı olma düşüncesiyle yapılsa ve insana zevk verse, yine de kimse çalışmak istemez mi? Hiç kuşku yok ki böyle bir toplumda kimse çalışmaktan kaçınmaz.

Peki, “kimse çalışmaz, herkes yan gelip yatmak ister” düşüncesi nereden çıkıyor? Örneğin, bu tür düşünceler işçilerin beyninden mi fırlayıp topluma

yayıyor? Elbette hayır! *Bu tip düşüncelerin kaynağı patronlar sınıfıdır; kapitalist sömürü düzeninden çıkarılan partiler ve medyadır.* Eğer toplumu bir piramide benzetirsek, bu piramidin en tepesinde oturan bir avuç azınlığın aşağıdaki çoğunluğa hükmettiğini görürüz. Doğal olarak sömürü düzeninin efendileri ayrıcalıkları ortadan kalksın istemezler. Bu yüzden de hiç ara vermeden emekçileri aldatır; onlara, eşitlikçi bir toplumun imkânsız olduğu ve “böyle gelmiş böyle gider” düşüncesini benimsetirler.

Bir düşünelim: Güç nedir? İktidar olmak gücü ele geçirmektir meselâ. Parayı, silahları, orduyu ve polisi kontrol eden devlet güçtür, güçlüdür. Üretim araçlarını, sermayeyi ve işyerlerini ellerinde tutan patronlar güçlüdür. Güç zor demektir ve zor belirleyicidir. Fakat eğer insanlar bir fikri/düşünceyi benimseyip kabul etmezlerse, güç tek başına işe yaramaz. Örneğin köleler, kölelik düzeninin bir kader olduğu ve değiştirilemeyeceği düşüncesini kabul etmeseydiler, köle sahipleri sadece kamçı gücüyle kölelere boyun eğdirebilirler miydi? Hayır! Demek ki bir düzenin ayakta kalabilmesi için emekçilerin o düzendeki işleyişi normal kabul etmesi ve rıza göstermesi gerekiyor.

Bu koşul köleci düzen için de kapitalist sömürü düzeni için de geçerlidir. Bu gerçeği bilen patronlar sınıfı; sömürünün, sınıf ayrımlarının, sermayenin tek elde toplanmasının, zengin fakir ayrımının, işsizliğin, yoksulluğun *normal* olduğu düşüncesini işçi ve emekçilere kabul ettirir, benimsetirler. Kapitalist düşünceye göre, toplumun kalkınıp gelişmesi için her bireyin kendi çıkarlarının peşinden koşması gereklidir, doğru olan budur. “Her koyun kendi bacağından asılır” ne de olsa! Bu yüzden hayatın

Tek başına hareket eden her işçi, patronların kurduğu bireycilik tuzağına düşmüş olur. Hiç unutmamalımız ki patronların gücü, işçilerin bir sınıf olarak birleşememesinden, örgütlü ve bilinçli olamamasından gelir.

her alanında **rekabet kışkırtılır, bireycilik öne çıkartılıp yüceltilir.** Sanki alttaki milyonların ve hatta milyarların piramidin tepesine çıkması mümkünmüş gibi, *sınıf atlama hayalleri* pompalanır. Güya toplumda herkes eşit ve özgürdür; rekabet eden insanlar en iyi işleri ortaya koyar, zengin olur, yüksek mevkilere gelirler. Tembelliği ancak rekabet ortadan kaldırabilir. Sen de çalış, sen de rekabet et, sen de rekabet gücünü arttır, sen de kazan, sen de zengin ol!

Okulda, dizilerde, filmlerde, reklamlarda, işyerinde, sokakta, alışverişte, evde, kısacası hayatın her alanında bu düşünceler egemen kılınır; başka türlü bir dünyanın imkânsız olduğu fikri toplumun hücrelerine kadar işlenir. Rekabet ve bireycilik düşüncesi kutsallaştırılırken; toplumcu, paylaşımcı, dayanışmayı esas alan, insanları birliğe ve mücadeleye çağıran düşünce küçümsenir ve gözden düşürülmeye çalışılır. Bu temelde, sömürü düzenine itirazların yükselmesini önlemek amacıyla işçilerin ara-

sına nifak tohumları saçılır. Nitekim herkesin tek başına olduğu, yalnız olduğu düşüncesi benimsetildiği için, bu durumda olan her işçi kendisini patron karşısında yalnız ve güçsüz hisseder. Yanındaki arkadaşlarına güvenmeye cesaret edemez, şüpheyle yaklaşır. Kimseye güven olmayacağını, herkesin kendisini satacağını düşünür. Eşitlikçi bir dünya mümkün dendiğinde, farkında olmadan patronların ağızyla konuşur. Böylece üretkenler bölünüp parçalanır; sömürü düzenine, kötü çalışma ve yaşam koşullarına rıza göstermiş olurlar.

Oysa sömürücülerin propagandasının aksine, insan toplumsal bir varlıktır. Yani toplum olmadan, o toplumu oluşturan gruplar ve paylaşım olmadan, tek tek insanlar zavallı kimselerdir. İnsan, insanlığını ancak toplum içinde hisseder. **Bireysel gözükten her sorun aslında toplumsaldır.** Meselâ *psikolojik sorunların temelinde yaşam şartlarının ağırlaşması, işsizlik, yoksulluk, savaş ve yıkım vardır.* Dolayısıyla toplumu ilgilendiren sorunlar ancak toplumsal temelde, elbirliğiyle çözülebilir. Ancak birlik ve dayanışma içinde olan insanlar zorlukların üstesinden gelebilirler. Bu yüzden de, geçmişten günümüze birlik olma, yardımlaşma, dayanışma düşüncesi yok edi-

lememiştir.

Dünyadaki tüm üretimi ve zenginliği yaratan işçilerdir. Lakin işçiler bu üretimi tek tek kişiler olarak değil bir sınıf olarak gerçekleştirirler. Yani kolektif bir şekilde üreten ve zenginliği var eden işçi sınıfıdır. Patronlar sınıfı karşısında işçi sınıfının çıkarları ortaktır. İşte bu yüzden de **işçiler, patronlar karşısında tek tek kişiler olarak değil, örgütlü bir güç olarak hareket etmek zorundadır.** Tek başına hareket eden her işçi, patronların kurduğu bireycilik tuzağına düşmüş olur. Hiç unutmamalımız ki patronların gücü, işçilerin bir sınıf olarak birleşememesinden, örgütlü ve bilinçli olamamasından gelir.

Paylaşım ve dayanışmaya ihtiyacı olan da, bu değerlere sahip çıkabilecek olan da işçiler-emekçilerdir. Öyleyse rekabeti ve bireyciliği kışkırtan, dayanışmacı ve paylaşımcı düşüncelere saldıran sömürücülerin görüşüne aldanmayalım! İşçileri güçlü yapan birlik ve dayanışmayı güçlendirelim! ■

İşçi ya da Amele: Sınıfın Bil Safa Gel!

■Sancaktepe'den bir işçi

İşçi kimdir, kimlere işçi denir? İşçi olmak kötü bir şey midir ki kişinin kendine işçi demesi zordur? “Amele” denildiğinde ne anlıyoruz? Bir kişi size “Amele” derse hakaret mi etmiş olur?

Evvela belirteyim ki ben de bir işçiyim. Türk Dil Kurumu'nun da sözlüğüne özellikle baktım. Şöyle diyor: “Başkasının yararına bedenini, kafa gücünü veya el becerisini kullanarak ücretle çalışan kimse”. İşçi sınıfının önderleri ise, emek gücünden başka satacak bir şeyi olmayan, emek gücünü satarak yaşamını devam ettiren herkesi işçi olarak tanımlamışlardır. Yani dünyanın çoğunluğunu işçi sınıfı ve emekçiler oluşturuyor.

Gelelim bu konuya neden takıldığıma. Çevremizdeki insanlara “ne iş yapıyorsun, nerede çalışıyorsun?” diye sorduğumuzda aldığımız cevap genelde şöyle oluyor: “Montaj operatörüyüm, forklift operatörüyüm, makine operatörüyüm.” Yaşadığımız sistem bizleri birbirimizden dil, din, ırk gibi yapay ayrımlarla ayırmakla yetinmiyor. Aynı zamanda yaptığımız işleri de bizlere sıfat olarak gösterip, adlandırıp bir de bunlarla ayırıyor. Oysaki A fabrikasında forkliftçisindir, B fabrikasında montajcı, C fabrikasında ise üretim operatörü olarak çalışabilirsiniz. Her iş değiştirdiğinde, yaptığın iş de değişebilir ya da aynı da kalabilir. Ama ortak bir nokta vardır ki sen ne iş yaparsan yap başkasının yararına ücretle çalışma durumun değişmez. Yani her durumda işçisindir.

Düzenin egemen ideolojisi çalışanların kendisine “işçi” dememesi için zihinleriyle oynar. Çünkü milyarlarca insanı ortak bir noktada zihnen birleştirmek istemezler. O nedenle ki sorulduğunda ya da her hangi bir ankete verilen cevaplarda “işçiyim” açıklamasını göremeyiz, duyamayız ya da çok az rastlarız.

İki yıllık kimya bölümünü okumuş genç bir arkadaşım ile sohbet ediyordum. Yakın zamanda bir iş başvurusunda bulunmuş ve görüşmeye çağırılmış. Ama kendi açısından olumsuz geçmiş ve işe başlamak istememiş. Bu arada uzun zamandır işsiz. Deneyimi de olmadığı için iş bulamamış. Her gittiği yerde “deneyimin var mı?” diye sorulmuş. Bir taraftan da kızıyor tabii, “kimse işe almazsa nasıl deneyim kazanacağım?” diyor. Bu şekilde kızgın olması elbette anlaşılabilir ve doğrudur da. Ama asıl kafaya takılan soru şuydu ve sordum: “Eee, hazır iş bulmuşsun ve kabul edilmişsin, neden başlamadın peki?” Cevap: “İşyerini gezdirdiler, baktım ki beni çalıştıracakları bölümde herkes tulum giyiyor. ‘Ben de giyecek miyim?’ diye sordum. ‘Evet, bu bölümde çalışanlar tulum giymek zorunda’ dediler. O nedenle kabul etmedim” dedi. “Ne var bunda, seni ne rahatsız etti ki?” diye sordum yeniden şaşkınlıkla. Cevap: “Ama ben iki yıllık üniversite mezunu-

yum, eleman olarak mı çalışacağım, diğerleri ile aynı görüntüde olacağım, ne farkımız kalıyor ki çalışan işçilerle. Benim bir arkadaşım var, o laboratuarda beyaz önlükle çalışıyor.”

Okul sıralarından başlayarak, genç beyinlerin nasıl çarpıtıldığının, boş hayallerle nasıl beslendiğinin, sınıftan nasıl kopartıldığının iyi bir örneğiymiş aldığım cevap. Öğretilen ve anlatılanlarla, hayatta karşılaştığı gerçekler arasındaki fark tokat gibi suratına inecek ve belki de hiçbir zaman, beyaz önlükle, temiz bir laboratuarda iş bulamayacak, bir markette ya da bir mağazada kasiyer olarak çalışacak. Bir de ben vurdum tokat gibi gerçekleri suratına.

Büro işçisi olarak çalışan bir arkadaşım, çalıştığı işyerine işçi alacakları için form dolduran meslek lisesi mezunu bir kişiyi telefon ile arıyor. Vardiyalı çalışıldığını, çalışma saatlerini vs. anlatıyor. Telefondaki kişi: “Ben ne iş yapacağım yani, hee ‘amele’ olarak çağırıyorsunuz öyle mi?” diye soruyor. Arkadaşım şaşkın bir şekilde “evet işçi olarak çalışacaksınız” diyor. Ben de takıldım arkadaşım. “Sen makine operatörü arıyoruz deseydin daha farklı bir cevap alırdın” dedim. Oysa ki “amele” Osmanlıcadan geliyor ve işçi demek... Yani “amele” de aynı şekilde emek gücünü satıyor, ücret alıyor!

Dünyadaki zenginliği üreten, var eden biziz. Biz varsak hayat var. Patronlar sınıfı bunu çok iyi biliyor. Televizyonlarıyla, gazeteleriyle, okullarıyla, ellerindeki tüm imkânlarla aramıza ekmeye çalıştıkları nifak tohumlarıyla, bizleri birbirimizden ayırmanın türlü hileli yollarına başvuruyorlar. Ama ne yaparlarsa yapsınlar. Elbette bir gün işçiler bir sınıfın evladı olduklarını, egemenlerin dünyasını, egemenlerin başına yıkacak olanın da ancak işçi sınıfı olduğunu kavrayacaklardır. Bu gerçeği hiçbir güç değiştiremez. ■

Türkiye'nin Hayal Haritası ve En Büyük Hayalimiz

■ Pendik'ten bir işçi

Sizin için hayal nedir? Hayaliniz nedir? Ya da bir hayaliniz var mı? En son ne zaman hayal kurdunuz? Bu ve buna benzer soruları kendimize en son ne zaman sorduk? Peki, bu sorulara bir cevabımız var mı? Ne tür cevaplar veriyoruz?

Türkiye'de ilk kez 2016 yılında, Intel ve Future Bright adlı teknoloji ve araştırma şirketleri "Hayal Haritası" ve "Girişimcilik DNA'sı" araştırması yaptı. 10 kentte 8-55 yaş arası 2 bin kişi ile görüşülen araştırmada çocukların yarısının hayal kurmadığına dikkat çekildi. Yetişkinlerin ise sadece %14'ü hayal kuruyor. OECD'nin 15 yaş grubu üzerinden hazırladığı Yaratıcı Problem Çözme raporuna göre **Türkiye'de çocukların sadece %2,2'si problem çözme yeteneğine sahip.** Bu sonuçlar, çocukların nasıl ezberci, eleştirel bir bakışla yaklaşmak yerine verile-

kesimi üniversite öğrencisi ve hayallerinin "girişimcilik" olduğu belirtiliyor. Bu kavramı "üretken" hayal olarak meslek alan rapor, gençlerin hayallerinin ağırlıklı olarak meslek ve para odaklı olduğuna dikkat çekiyor. Her 10 katılımcıdan 5'i en büyük hayalinin "Sadece bir meslek sahibi olmak" olduğunu söylüyor. Gençlerin geleceğini güvence altına alma kaygısı işsizliğin korkunç seviyelere ulaştığı günümüz koşullarında ne yazık ki bizleri şaşırtmıyor. Girişimci olmak isteyen gençlerin ise aslında özünde kendi işlerini kurma, daha çok para kazanma hırsı olduğu hususu ise es geçiliyor. Üretken hayal demek; daha büyük paralar, daha yüksek mevkiler istemekmiş! Sonrasında, ne yazık ki "büyük" hayaller büyük hayal kırıklıklarının yaşanmasına neden oluyor. İş bulamama, bulabilenlerin ise düşük ücretlerle çalışmak zorunda kalmaları, kişilikler üzerinde ciddi tahribatlar oluşturuyor. Öncesinde kendini değerli gören bireyin, çalışmaya başladığında ise işgücünü satarak hayatta kalmaya çalışan milyarlarca insandan sadece biri olduğu gerçeğini kabul etmesi kolay olmuyor.

Daha yaşanılabilir bir dünya için mücadele eden insanlar, "idealist" olarak tanımlanır. Başka bir deyişle onların bu tutumları hayal kategorisine bile sokulmamaktadır. Gençlere "Mutlaka hayaliniz olsun. Hayali olmayanlar yarınları yönetemezler. Hayal gençlerin geleceğidir. Hayal kurun. Hayaliniz büyük olsun" diye öğüt verenler, hayallerimizi kendi belirledikleri sınırlar çerçevesinde tutmamızı istemektedirler. Hayaller; iş, eş, ev ve arabanın ötesine geçmesin istiyorlar.

Bizlerin de hayalleri var. Ama öyle onların o "üretken" hayallerinden değil. Verdiğimiz ve vereceğimiz tüm uğraş kaçınılmaz olan "hayalin" gerçekleşmesini daha erken bir tarihe almak içindir. **Savaşların olmadığı, kimsenin kimseyi sömürmediği, sınırların ortadan kaldırılıp insanların kardeşçe yaşadığı, emeğin sevgiyle büyüttüğü bir dünyayı yaratma hayali...** Mutluluğun hayal olmadığı, çalışmanın yaşamın doğal bir parçası haline geldiği, bireyin mutluluğunu toplumsal mutluluğa bağladığı, güzelliklerin birlikte yaratılacağı bir dünya hayalimiz var. Biz hayal ediyoruz. Yaşamlarımızı gelecek dünyayı oluşturmak üzere hep birlikte o hayal etrafında, ipek böceğinin sabırla örme-

ye devam ediyoruz. Peki ya siz? ■

ni nasıl olduğu gibi aldığını gösteriyor. Yaratıcılığın yerini türlü dogmalar alıyor, en büyük hayallerden birisi "şehit olmak ve cennete gitmek" olarak öğretiliyor, çocukların bilinçlerinde bu yönde tahribatlar yapılıyor. Yaratıcılık için olmazsa olmazlardan olan hayal kurmada da böylece sınıfta kalmış oluyoruz.

En temel öğeler olan **eleştirel, bilimsel ve sorugulayıcı eğitimin yerine;** olayları olduğu gibi kabul etmeyi koyan bir eğitimden geçiriliyor çocukluktan itibaren. Kendisine her koşulda itaat eden bir nesil yetiştirmek istediğini her vesilede dillendiriyor iktidar. İstek bu olunca haliyle çalışmalar da bu yönde oluyor. Çalışmaları arttıkça uluslararası alanda yapılan eğitim araştırmalarının sonuçları da geriye doğru gidildiğini gösteriyor.

Hayal kurmada başarılı denilebileceklerin ağırlıklı bir

Yaşatırken Ölmek!

■ Sefaköy'den bir sağlık işçisi

Geçtiğimiz günlerde 3 doktor aynı gün içinde intihar etti. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi çocuk hastalıkları bölümünde asistan hekim olarak çalışan Dr. Ece Ceyda Güdemek, Batman Bölge Devlet Hastanesinde çalışan kalp damar cerrahisi uzmanı Dr. Engin Karakuş ve Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi 4. sınıf öğrencisi stajyer doktor Yağmur Çavuşoğlu'nun bunalıma girerek intihar etmesi hekimler ve sağlık çalışanları olarak yaşadığımız insafsız çalışma koşullarının etkilerini gün yüzüne çıkardı. Bozuk sağlık sisteminin, performans sisteminin, uzun çalışma saatlerinin, yetersiz hastane sayısından kaynaklanan hasta yoğunluğunun tüm yükü bizlerin omzunda. Bu da yetmezmiş gibi artan fiziksel ve sözlü şiddet oranları, mobbingler, 36 saat süren nöbet sistemi, kışkırtılan sağlık hizmeti talebine yetişme gayretimiz tüketiyor bizleri. Ölen doktor Ece'nin abisi yaptığı açıklamada

şöyle dedi: “Çok fazla çalıştırıyorlardı. Bana ‘abi dayanamıyorum’ diyordu”.

Kapitalizm bu işte; yaşatmak için başladığın mesleğin seni öldürmesi. Sistem dört bir yandan ahtapot gibi sarmışken ve bizi sıkıp boğarken, Sağlık Bakanı da üzüntüye boğulduğunu söylüyor. Hemen bir toplantı düzenlenmiş. Var mı elle tutulur bir karar? HAYIR. Peki, bizler ölünce alırlar mı sizce çalışma koşullarımızı düzeltecek kararları? İşçi sınıfı kaç ölüm gördü, kaç intihar gördü, iş kazası sonrası kaç sakatlık gördü? MİLYONLARCA! Demek ki yetmiyor ölümler bir şeyleri düzeltmeye. Daha kaç kere öleceğiz, kaç kere intihara sürükleneceğiz? Birbirimize acımanın, yazık demenin, sosyal medyada üzgün surat koymanın, bizim için bir şeyler yapacaklar diye bekleminin faydası yok. Bu kapitalist düzende tek fayda işçi sınıfının mücadelesiyle gelecek. Doktoru, hemşiresi, metal işçisi, öğrencisi, kadını, çocuk işçisi... Hepimizi yaşatırken yaşayacağımız günlere, bizlerin, kapitalist sömürü sistemine karşı mücadelesi taşıyacak. ■

Parasız Eğitim mi?

■ Mersin Üniversitesi'nden bir öğrenci

Eğitim sistemi gitgide daha kötü bir hal alıyor. İlkokuldan üniversiteye gidene kadar her yaştan çocuk ve genç birçok mağduriyet yaşıyor. Devlet eğitiminin parasız olduğundan bahsediyor. Her yıl “şu kadar okul açıldı” deniyor. Peki, bu okullardan mezun olan çocuklar nasıl bir yoldan geçiyor?

İşte ben de ilkokulu, liseyi, üniversiteyi devlet okullarında okudum ve okuyorum. Birinci sınıftan şu an okuduğum üniversiteye kadar hep çalışarak okudum ve halen bu durum devam ediyor. Ailemin ekonomik durumu her işçi ailesinde olduğu gibi yeterli olamayınca çalışarak ek gelir elde ediyorum. Üniversiteye kadar okul dışında bir ek iş yapmam yeterli oluyordu. Ancak artık iki iş yapmadan geçinemem mümkün olmuyor. Hafta içi gittiğim üniversitenin bilgisayar laboratuvarında çalışıyorum ve her akşam oradan çıkınca bir apartmanın çöplerini toplamak üzere otobüse binip başka bir yere gidiyorum. Apartmanda çöp toplarken bazen bana “sen bu işi mi yapıyorsun?” diye soranlar oluyor. Öğrenci olduğumu ve çalışarak okulumu bitirmek için çabaladığımı söylüyorum. Bunu görenler “Aferin sana! Gurur duyulacak bir davranış sergiliyorsun” gibi şeyler söylüyorlar. Ancak yaptığım şeyi keşke yapmasam dediğim zamanlar çok oluyor. Yapmak zorunda olduğum işler yüzünden okula gerekli zamanı da ayıramıyorum ve içinden çıkamadığım sorunlarla karşılaşıyorum.

Bunca çabaya karşı mezun olduğum zaman iş bulabilecek miyim? Onun da garantisi yok. Çalışırken aklıma hep şu soru takılıyor: Eğitim parasız diyorlar ama ben çöpleri toplayıp para kazanmazsam okula gidemem.

Nasıl parasız eğitim bu? Biliyorum ki işçi sınıfının çalışarak okuyan çocuklarından yalnızca biriyim ben. Benimle aynı sorunları yaşayan daha nice emekçi çocukları var. Kapitalist sistem her şeyde olduğu gibi eğitimde de eşitsiz bir sistem inşa etmiş durumda. Bir de utanmadan eğitimin parasız olduğu söyleniyor. Madem eğitim parasız ben neden okula devam edebilmek için çöp toplayarak para kazanmak zorundayım?

Emekçi çocukları, yani bizler okumak için çalışmak zorundayız ve ancak çalışarak okula devam edebilenlerin sayısı git gide artıyor. Benim okuduğum sınıfta neredeyse çalışmayan yok gibi. Ancak parasız, nitelikli bir eğitim almak emekçi çocuklarının en doğal hakkı olmalı. Düzenin eğitim sistemi paralı olduğundan, okula gidemeyip çalışmak zorunda kalan milyonlarca genç ve çocuk işçi var. Peki, var olan durumda ne yapabiliriz? Emekçi çocukları için nitelikli ve parasız bir eğitim hakkını da içeren yakıcı taleplerimiz için örgütlenmeli ve mücadele etmeliyiz. Düzenin yarattığı bu sorunlara karşı birlik olmak zorundayız. Birlikte mücadele edelim ve haykıralım: “Parasız eğitim, parasız sağlık, parasız konut ve parasız ulaşım istiyoruz!” ■

Elbet Yeni Fırtınalar Gelecek!

■ Gebze'den bir kadın işçi

Ben metal işkolunda çalışan bir işçiyim. Metal işçilerinin 2017-2019 MESS Grup Toplu İş Sözleşmesi başladı. Bizim işyerinde de toplu sözleşme gündem konusu ve herkes merakla olacağını bekliyor. Arkadaşlarım her gördükleri yerde, temsilci arkadaşlarımıza sözleşmenin nasıl gittiğini soruyor.

Geçmiş sözleşmelerde yaşanan kayıpların telafi edilmesini istiyoruz. Ücret farklarının enflasyon oranlarına göre dengelenmesini istiyoruz. Sosyal izin ve diğer hakların korunmasını istiyoruz. Kimimiz taslağa sadık kalınmasını talep ediyor, kimimiz ise bu tartışmaların içinde toplu iş sözleşmesinin ne olduğunu öğreniyoruz. Aramızda genç işçi kardeşlerimiz de var. Onlar deneyimsiz oldukları için "toplular sözleşme ne demek, grev ne demek, sendika ne demek?" şeklinde sorular soruyorlar. Derken sözleşmeye yönelik sorular devam ediyor: "OHAL var, greve gider miyiz? Greve gidersek ve hükümet yasaklarsa grevimizi yine de yapar mıyız?"

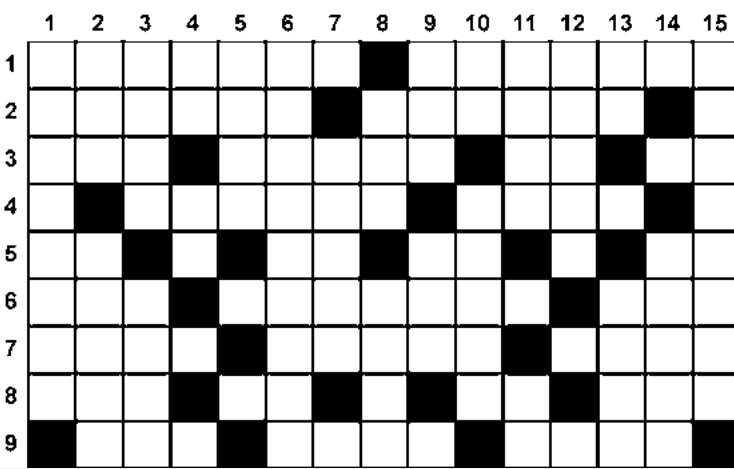
MESS Grup Toplu İş Sözleşmesine dâhil olan bütün işyerlerinde işçi arkadaşlarımızın sözleşme üzerine konuşmalar yaptıklarını duyuyoruz; işyerinde, sokakta, komşuda ve her alanda. Peki, sadece olacağını konuşmak

yeterli mi? Kafamızı sadece soru işaretleriyle doldurmak yetmez. Bunun bir de çözümü olmalı. Gerçek şu ki OHAL gerekçesiyle grevlerin yasaklanması birçok işçinin canını sıkıyor. Bu zor ve sancılı dönemde grev kararı çıkarsa, bunu uygulayacak bir irade oluşturmamız lazım... Ancak bu da biz işçilerin örgütlü gücüne ve ne kadar bilinçli olduğumuza bağlıdır.

Geçmişte de nice grevler ve direnişler yasaklanmıştı ama örgütlü olan işçiler asla taviz vermedi ve haklarını söke söke aldılar. 1980 darbesinden önce kazanılan ve bir kısmını hâlâ kullanmakta olduğumuz sosyal, sendikal haklar geçmiş işçi kuşaklarımızdan biz şimdiki işçilere miras kalmıştır. Sanılmasın ki öyle patronlar bize bu hakları bahsettiler. Asla ve hiçbir zaman patronlar sınıfından işçi sınıfına lütfedilmiş bir hak söz konusu değildir. Peki, gelecek işçi kuşakları bizden nasıl bahsedecekler?

Bizden önceki işçi kuşaklarının bize bıraktığı geleneği yarına taşımamız. Unutmamamız tüm baskı ve yasaklar biz yan yana gelmeyelim dyledir. Birlik olursak eğer, hiçbir engel önümüzde uzun süre duramaz. Yeter ki bunun farkına varalım. Bugün yaşananlar fırtına öncesi sessizlik gibidir. Dinmiş bir fırtınanın yeniden kabarması muhtemeldir. Bu fırtınanın bizi yeniden tutacağı günlere hazırlıklı olalım. ■

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Bir işin bir bölümünü, esas işi yapan kurum ya da kişiden alarak, o işi yapmaya başlayan kişi, kurum ya da firma. İnsanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüştürme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünü.
2. Ulaşım. Her türlü yiyecek maddesinin, ev, büro, mağaza vb. yerlere ait gereçlerin satıldığı dükkân.
3. Atın ayağına çakılan demir parçası. Küre. Akıl. Bir çalgı.
4. Tutsaklık. Bir meyve.
5. Bir değer yaratan emek. Gram. Çok karşıtı. Bir sıvının asit veya bazlık derecesi, sertlik derecesi.
6. Saçı dökülmüş olan kişi. Genellikle sanat, eğlence ve spor dünyasında tanınmış kişilerle ilgili haber ve yorum. Sınır.
7. Yunan mitolojisinde savaş tanrısı. Canavar düdüğü. Bebek için hazırlanan yiyeceklerin genel adı.

8. Eşi olmayan, yegâne. Bir soru eki. Genişlik. Bir aydınlatma aracı.
9. Fizik, kimya, matematik ve biyolojiye verilen ortak ad. İrade zayıflığı. Çalma.

Yukardan Aşağıya

1. Bir işyerinde kadro düzenlemeleri.
2. Mesafe. Başkalarının gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur.
3. İstanbul'un Karadeniz'e kıyısı olan bir ilçesi. Kir izi.
4. Hayat arkadaşı. Müzikte bir nota.
5. İki yüzü lük.
6. Omurgası olmayan.
7. Kamu hizmetlerine harcanmak iddiasıyla devletin yasalara göre doğrudan doğruya ya da kimi maddelerin, hizmetlerin fiyatlarının üstüne ekleyerek dolaylı yoldan yurttaşlardan topladığı para.
8. Satrançta yenilgi. Ön karşıtı.
9. İngilizcede kulak. Kürtçede bir kadın ismi.
10. Kriptunun simgesi. Çanakkale'nin bir ilçesi.
11. Okumayı seven, okuyan kimse. Olumsuzluk ön eki.
12. Aynı çağda yaşayan ve hemen hemen aynı yaşta bulunan kimselerin tümü, kuşak.
13. Küçük bitkilere verilen ad. Suriye'de bir kent.
14. Koza biçimindeki meyvesi, üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi.
15. Ülkedeki mevcut işgücünün ekonomik faaliyetler içerisinde sürekli biçimde çalıştırılması.

Geçen Bulmacanın Çözümü

1	O	H	A	L		i	S	T	i	F	A	D	E		Ö
2	Y	A	L	A	N		A	K		A	N	A	M	A	L
3	A	Y	A	Z		i	Y	i	L	i	K		A	R	D
4	L	A	N		A	R	I		A	Z	A	R		A	U
5	A	L		O	T	O	M	A	T		R		i	L	K
6	M	i	N	T	A	N		F	i	L	A	N		A	Ç
7	A		A	O		i	A		F	A		A	N	M	A
8		N	i		Ç		N		E	M	i	N		A	
9	Y	i	L	D	i	R	i	M		A		E	S	K	i

Sıbyan Mektepleri Değil, Nitelikli ve Ücretsiz Kreş!

İşçi ailelerinin, özellikle de emekçi kadınların en büyük sorunlarından biri çocuklarının bakımı. 4857 sayılı İş Kanununa göre kreş zorunluluğu sadece 150 ve daha fazla kadın işçi çalıştıran işyerleri için geçerli. Buna rağmen çoğu durumda yasal olarak kreş olması gereken fabrikalarda kreş bulunmuyor ve devlet bu konuda hiçbir şey yapmıyor. Ücretli (özel) kreşler ise işçi ailelerinin karşılamayacağı meblağlar istiyorlar. Hal böyle olunca emekçi kadınlar çocuklarını bırakabilecekleri bir kreş olmadığı için ya çalışmıyorlar ya da çocuklar büyükannelerin, komşuların, akrabaların yanında büyüyor. Hatta çocuğunu evde tek başına bırakmak zorunda kalanlar da var. Bir de çocuklarını sıbyan mekteplerine (sübyan mektepleri de deniyor) vermek zorunda kalan aileler var ve bunların sayısı da az değil.

Bu konuda devletin attığı hiçbir ciddi adım yok. Bugüne kadar tek adım, referandum öncesinde, torunlarının bakımını üstlenen büyükannelere maaş bağlanması oldu. O da “pilot uygulama” adı altında ve sadece 1 yıl süreyle geçerli, 6500 kişiyi kapsıyor. Verilen maaş ise 425 lira. Bozdur bozdur harca! Üstelik büyükannenin maaş alabilmesi için pek çok şart var. Çocuk 3 yaşın altında olmalı, büyükanne 65 yaşın üzerinde olmamalı, anne en az 1 yıldır sigortalı bir işte çalışıyor olmalı vs. İşin özü bu proje toplumsal bir sorun olan çocuk bakımı sorununu çözmeye yönelik değildi, bir seçim projesiydi.

Kreş sorunu işçi ailelerinin en büyük sorunlarından biri olmaya devam ederken, yandaş medyada bu sorunun çözümü için gösterilen yol yine ya büyükanneler ya da sıbyan mektepleri oluyor. Yeni Akit yazarı Abdurrahman Dilipak “konunun uzmanı!” olarak, “Kreş mi dediniz, Allah korusun!” başlıklı bir yazı kaleme almıştı. Yazısının başında uzun uzun kreş kelimesinin kökeninin “kilise”den geldiğini ispatlama çabasına giren Dilipak, kısacası “kreş gâvur işidir, kilisede eğitim gören çocukların yeridir” demeye getiriyor. Sonra da Müslümanlara yakışanın, çocuğunu “cami yanına bırakmak” olduğunu anlatıyor. Elbette kastettiği rastgele cami yanına bırakmak değil, tam da son yıllarda

pıtrak gibi çoğalan sıbyan mektepleridir. Sıbyan mekteplerinde din ağırlıklı eğitim veriliyor.

Geçtiğimiz günlerde Evrensel gazetesinde sıbyan mektepleriyle ilgili bir haber yayımlandı. Haberde çocuklarını sıbyan mekteplerine gönderen ailelerin yaşadığı sıkıntılar anlatılıyor. Sıbyan mekteplerinde 3-6 yaş arasındaki çocuklara pedagoji ile uzaktan yakından alakası olmayan din ağırlıklı bir eğitim veriliyor. Henüz soyut düşünebilecek yaşta olmayan çocukların psikolojisinin bozulmasına neden olan bir eğitim bu. Örneğin 3 yaşındayken çocuğunu sıbyan mektebine veren ve çocuğun davranışları değişmeye başladıktan sonra doktora götürmek zorunda kalan bir anne, şöyle anlatıyor yaşadıklarını: “Çocuk çok ciddi psikolojik sorunlar yaşıyormuş. Neyin günah olup neyin olmadığının çelişmesini yaşadığı için depresyona girmiş. En çok da kardeşinden hırsını almaya çalışıyor. Örneğin resim yapmak istiyor, ama resim yapmak günah! Sadece ev resmi, ağaç resmi yapabilir. İnsan ve hayvan sureti yapmak Allah’ı incitmek olurmuş. Bu nedenle çocuk çelişkiye düşmüş. Evin içinde anne, baba ve kardeş resimleri yapmak günah, ‘Öyleyse evin içinde yaşamaları da günah mı?’ diye sorular sormaya başladı.”

İşte kreşleri kötüleyen yandaş yazarların ve hükümetin önerdiği alternatif sıbyan mektepleri çocuklarımızı bu hale getiriyor. Oysa çocuklarımızın ihtiyaç duyduğu eğitim, onları sağlıklı bireyler olarak yetiştirecek nitelikli bir eğitimidir. Bu eğitimi verebilecek uygun nitelikte kreşler işçi mahallelerinde, sanayi bölgelerinde ücretsiz ve yaygın olmalı, çalışsın çalışmasın bütün emekçi kadınlar çocuklarını bu kreşlere verebilmelidir. Geçmişte işçiler bu uğurda mücadele etmiş ve kreş hakkını kazanmıştır. Çocuklarımız için bu hakkı korumalıyız.

Yandaş yazarlar kreşi kilise ile ilişkilendirerek emekçilerin bilincini bulandırmaya çalışıyorlar. Oysa bugün Avrupa’da nitelikli ve ücretsiz kreşler varsa bunun nedeni Avrupalı işçilerin geçmiş yıllarda verdikleri mücadelelerdir. İşçi ve emekçilerin yapması gereken hem kendileri için hem de çocuklarının sağlığı ve geleceği için nitelikli ve ücretsiz kreş hakkı için mücadele etmektir. ■

Her
İşyerine
Nitelikli
Ücretsiz
Kreş

Umudun Şiirleri

Yazılı tarih, aynı zamanda sınıflar arası mücadelenin de tarihidir. Ezilen ve sömürülen emekçilerin, ezen egemen sınıflara karşı verdiği mücadelelerle doludur tarih. İşçi sınıfının da geçmişi mücadelelerle doludur. Hep daha iyiyi, daha güzeli düşleyerek, umut ederek ayağa kalktık, sömürücü iktidarları yıktık, yenildik ve yine ayağa kalktık. Yoksulluktan, savaşlardan, bizi bitirip tüketen kölece çalışma koşullarından kurtulmak istedik. Kimsenin kimseyi sömürmediği, savaşların olmadığı, sevdiğimizle birlikte mutlu bir yaşam düşledik. Bizi ezenlerin baskısı altında karanlık yıllar geçirdik. Yine de umut, zamanı gelince filizlenmeyi bekleyen bir tohum gibi hep saklı kaldı yüreklerde. O yüzden en karanlık dönemlerde dahi direnenler, mücadele edenler hep oldu. Umut tohumu kimi zaman devrimlerle yeşerdi. En çaresiz, en karamsar anlarda bile umut kaybolmaz. O umuttur çünkü yarını kurma gücü veren. O umuttur gelecek güzel günler için mücadele etme isteği veren. Kimi zaman şarkılarda, türkülerde dile geldi umut, kimi zaman şiirlerde. Dünyanın her yerinde mücadele ve umut türküleri, şiirleri yazıldı. Direnç şiirleri, mücadele şiirleri, umut şiirleri yüreklerde iz bıraktı, yaralara merhem oldu. Hasan Hüseyin şiirin yüreklerdeki yerini şöyle anlatır dizelerinde:

göz gözü görmez olmuş
tek bir ışık bile yok
yürek bir yaralı şahindir
döner boşlukta
belki bir şiir
bir şiir kırıntısı
çalar kapımızı umutsuz karanlıkta
yoklar yüreğimizi
eğilir yaramıza
dağıtır korkumuzu...

Karanlık toplumsal dönemleri tasvir eden sosyalist şairler, hep aydınlığa çıkma umudunu dile getirdiler şiirlerinde. Bertolt Brecht, Pablo Neruda, Nâzım Hikmet, Hasan Hüseyin, Adnan Yücel, Ahmet Arif ve daha nice... Onlar işçi sınıfının, emekçilerin vicdanı oldular; daha güzel bir dünya için yüreğini ortaya koyanların, acılara, baskılara göğüs gerenlerin sesi oldular.

Meselâ Nazım Hikmet, İkinci Dünya Savaşında bombalar altında ölümleri, açlıktan kırılmayı, faşizmin acımasızlığını, işkencelerini anlattığı şiirine Umut adını vermiştir! Yüreklerle bir hançer gibi saplanan acımasızlığı çok çarpıcı bir şekilde dile getirdiği şiirinin sonunda "Hiç umut yok mu?" diye sorar ve şöyle bitirir şiirini: "Umut insanda!"

Nazım Hikmet dünyanın değişeceğine, kara günlerin bir gün geride kalacağına hep umutla bakmıştır. Çünkü toplumun değiştirilebilir olduğunu bilmektedir. Sömürüyü ve savaşı ancak işçi sınıfı değiştirebilir. İşte bu yüzden şöyle der:

Türkiye işçi sınıfına selâm!
Selâm yaratana!
Tohumların tohumuna, serpilip gelişene selâm!
Bütün yemişler dallarınızdadır.
Beklenen günler, güzel günlerimiz ellerinizdedir,
haklı günler, büyük günler,
gündüzlerinde sömürülmeyen, gecelerinde aç yatılmayan,
ekmek, gül ve hürriyet günleri.

Alman şair Bertolt Brecht yaşamında iki büyük dünya savaşı gördü. Hitler faşizminin hedefi haline geldi. Savaşın yarattığı yıkımı, acıları, ölümleri görmesine rağmen umudunu hiçbir zaman yitirmedi. Savaşı ancak bütün dünyanın emekçilerinin birleşerek durdurabileceği inancını şiirlerinde dile getirdi:

Sizsiniz uluslar, kaderi dünyanın.
Bilin kuvvetinizi.
Bir tabiat kanunu değildir savaş,
Barışsa bir armağan gibi verilmez
insana:

Savaşa karşı
Barış için

Katillerin önüne dikilmek gerek,
"Hayır yaşayacağız!" demek için
İndirin yumruğunuzu suratlarına!
Böylece mümkün olacak savaşı önlemek.

Türkiye'de iktidar sahipleri 12 Eylül 1980'de kanlı, faşist bir askeri darbe yaptılar. Binlerce mücadeleci işçi işten atıldı, kara listelere alındı. Sendikalar kapatıldı, grevler yasaklandı. Sosyalistler tutuklandı, işkence gördü. Bu darbeye egemenler, o zaman için işçi sınıfının mücadelesini ezmeyi başardılar. Peki ya yeniden ayağa kalkılacak günler için gerekli olan umudu ve inancı? İşte bunu başaramadılar ve yüreklerde saklı kalan, yarınlar için direnme umudu şiirlerde dile geldi:

Saraylar saltanatlar çöker
Kan susar bir gün
Zulüm biter.
Menekşeler de açılır üstümüzde
Leylaklar da güler.
Bugünlerden geriye,
Bir yarına gidenler kalır

Bir de yarınlar için direnenler...

Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek şiirinde Adnan Yücel, ezenlerin egemenliğinin elbet biteceğini, direnenlerinse hiç tükenmeyeceğini böyle anlatıyordu. Darbeden sonra yaşanan karanlığa bakıp umudunu yitirenler de vardı elbet. Aynı şiirinde onlara da sesleniyordu Adnan Yücel:

Ey her şey bitti diyenler
Korkunun sofrasında yılgınlık yiyenler
Ne kırlarda direnen çiçekler
Ne kentlerde devleşen öfkeler
Henüz elveda demediler
Bitmedi daha sürüyor o kavga
Ve sürececek yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek.

1980 darbesinin karanlığına, yaşattığı acılara karşın aydınlık yarınların mutlaka geleceği inancını Elif Çağlı, Yarın şiirinde şöyle dile getirir:

Kuşkusuz bu gece sonsuza dek uzamaz
Bir yerde biter, bitmelidir
Acılar bir ömür sürmez
Bir gün sevinçle değişmelidir

Bu denli kahırla yüklendiysek
Kuşkusuz hep böyle gidecek değildir
Hayır, böyle olmaz bir ömür boyu
Yarın gelecek gelmelidir!

Yarın...
Şu gece
Şu kahır
Kadar gerçek
Şu buhar damlası kadar hayal
Şu koca dağlar kadar ırak
Ve şu katı toprak kadar yakın
Bugünden farklı bir gün
Yarın...
Ne gece
Ne kahır
Ondan güçlü değildir
Hayır!

Sömürü düzeni var oldukça ona karşı mücadele de olacak. Hiçbir sömürü düzeni sonsuza kadar ayakta kalamaz. Kendileri için, çocukları için mutlu bir gelecek özlemi duyan emekçiler, her seferinde ayağa kalkacaklar. O yüzden bize umutsuzluk yaşamaz. ■

Kötü Çalışma Koşullarını İşçilerin Mücadelesi Durdurabilir!

Maden işçilerinin mücadelesi sonuç verdi

Maden ocaklarının özelleştirilmesini içeren torba yasa Meclise sunulduktan sonra, maden işçilere eyleme başlamıştı. Zonguldak ve Bartın'da bulunan Gelik, Karadon, Amasra ve Kandilli maden ocaklarında çalışan işçiler, yasadaki 58. maddenin tasarıdan çıkartılması talebiyle 6 Kasım'da ocaklarından çıkmadılar. Söz konusu maddenin yeniden düzenleneceği sözü verilmesi üzerine işçiler, 21 saat sonra eylemlerine son verdiler.

"58. madde", maden sahalarının bölünerek ruhsatlandırılmasının ve özelleştirilmesinin önünü açıyor. 15 Kasım'da TBMM Genel Kurulunda gündeme alınan torba yasadaki 58. madde, 51. madde olarak yer aldı. Muhalefet partilerinin, maddenin tümünden tasarıdan çıkarılması için verdikleri önergeler kabul edilmedi.

3 bin maden işçisi, yaptıkları eylemle kendi çalıştıkları maden ocaklarının özelleştirme kapsamının dışına çıkmasını sağladı. Ancak TTK kapsamında olup da devlet eliyle işletilmeyen diğer maden sahaları özelleştirilecek. İş cinayetlerinin en çok gerçekleştiği madenlerde, rö-dovans ve özelleştirme uygulamasına son verilmemesi halinde, Soma'da, Ermenek'te, Kozlu'da ve en son Şırnak'ta olduğu gibi işçi katliamları meydana gelmeye devam edecek.

Arkadaş Kitabevi'nde sendika düşmanlığı

Ankara'da bulunan ve 3 şubesi olan Arkadaş Kitabevi işçileri, daha iyi çalışma koşulları için Sosyal-İş Sendikasına üye oldular. Sendika, çoğunluğu sağladıktan sonra toplu iş sözleşmesi sürecini başlatmak için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvurdu. Bakanlığın toplu iş sözleşmesi için yasal koşulların karşılandığı tespitine işveren itiraz etti ve sendikalı işçilerin 9'unu işten çıkardı. İşten çıkarmadıklarına da mobbing uygulamaya başladı. Sendikaya üye işçileri tehdit ve baskıyla sendikadan istifa etmeye zorladı.

İşverenin saldırıları ve sendika düşmanı tavrı nedeniyle Sosyal-İş, işten atılan işçilerle kitabevinin şubeleri önünde bildiri dağıtımı yaparak Arkadaş Kitabevi'nin sendika düşmanı tavrını kamuoyuna duyurdu.

11 Kasım'da ise kitabevinin Batıkent şubesinde Batıkentli işçi ve emekçilerin, çeşitli sendika, dernek ve partilerin katılımıyla kitlesel bir basın açıklaması yapıldı. Açıklama yapan işçiler, yemek yiyebilecekleri bir alan, temiz su, 1-2 dakikalık dinlenme molaları gibi temel talepleri

bile kabul edilmediği için sendikalı olduklarını ifade ettiler. Sendikal haklarının tanınmasını ve işten çıkarılan arkadaşlarının geri alınmasını talep eden işçiler, "Arkadaş Kitabevi sendikalı bir kitabevi olana kadar mücadele edeceğiz!" sözleriyle kararlılıklarını dile getiriyorlar.

DHL Ekspres ve Akkim işçilerinin direnişleri devam ediyor

Sendikalı oldukları için işten atılan DHL Ekspres Kargo ve Akkim Yapı Kimyasalları işçileri direnişlerine devam ediyor.

TÜMTİS'e üye oldukları için işten atılan DHL Ekspres işçileri 17 Temmuz'dan bu yana Yenibosna'da bulunan DHL Ekspres merkez ofisi önünde direnişler. Sendika düşmanlığına ve işçi kıyımına karşı mücadele ediyorlar. Dördüncü ayını geride bırakan direnişte işçiler, sınıf dayanışması ile moral bulduklarını, mücadelede kararlı olduklarını vurguluyorlar.

Hadımköy'de bulunan Akkim'de Petrol-İş Sendikasına üye oldukları için işten atılan işçiler de Ağustos başından bu yana direnişlerine devam ediyorlar. İşçiler, Akkim fabrikasının bulunduğu bölgede sendikalı fabrika olmadığını, mücadelelerinin Akkim'e sendika girmesi mücadelesini aştığını ve bölgedeki tüm işçilere mal olmaya başladığını dile getiriyorlar.

Genel-İş: Taşeron işçileri kadroya alınsın!

AKP hükümeti "taşeron işçilere kadro için çalışıyoruz" sözleriyle taşeron işçilerini oyalamaya devam ediyor. Bu duruma tepki gösteren Genel-İş Sendikası, Çalışma Bakanlığı önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Basın açıklamasından önce gerçekleştirilen yürüyüşte "Taşeronluk Kaldırılsın İnsanca Yaşamak İstiyoruz", "Kadro Haklarımız, Söke Söke Alırız", "Statü Değil, Kadro İstiyoruz", "Kölelik Yasasına Hayır" sloganları atıldı.

Basın açıklamasını Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Remzi Çalışkan yaptı. 12 Eylül 1980 askeri darbesinden bugüne emeği değersizleştiren politikalar izlendiğini dile getiren Çalışkan, "bugün bu bir devlet politikasıdır. Kamudaki taşeron sistemi bu politikanın temel aracıdır" dedi.

Çalışkan şöyle konuştu: "Hükümet işçi sınıfı mücadelesinin sonucu olarak bu sorunu gündemine alıyor. Ancak ortadaki sorun yine şirket işçisine güvence sağlanmadan ve neo-liberal politikaların ucuz işgücü reçetesiyle çözülecekse buna DİSK/Genel-İş olarak itiraz ediyoruz."

Çalışkan, DİSK/Genel-İş olarak güvenceli kamu istihdamını önerdiklerini dile getirerek taleplerini sıraladı:

- Taşeron şirket işçilerinin bu istihdamın yasal ifadesi olan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/d maddesi içine alınarak istihdam edilmelerini,
- Belediyelerdeki şirket işçileri ile ilgili olarak belediye mevzuatında yer alan norm kadro uygulamasının değiştirilmesini; norm kadro yapma ve uygulama konusunda belediye meclisinin tek yetkili kılınmasını,
- Belediyelerde güvenceli kamu istihdamını kurmak ve taşeron şirketlerin varlığına son vermek için belediye mevzuatı ile kamu ihale mevzuatında düzenleme yapılmasını,
- Belediye şirketlerinin, belediyelerin hizmet alanları ile ilgili olmak kaydıyla ihale mevzuatından muaf tutulması ve belediyelerin bu çerçevede serbestçe şirket kurabilmesinin sağlanmasını,
- Kadro mevzuatı yapılırken kadronun kazanılmış hak olarak değerlendirilme-

si; yaş, eğitim, sicil gibi ölçütlerle şirket işçilerine dönük bir seçme-eleme işleminin yapılmamasını,

- Başkanları görevden alınan belediyelerde iş akitleri sonlandırılan, OHAL ile ihraç edilen ya da taşeron şirketlerde yine bu kapsamda işten çıkarılan üyelerimize dönük hukuksuzlukların sona ermesini talep ediyoruz. ■

Kod-A'nın Direnişçi Kadın İşçileri Anlatıyor

Türk Telekom'un arşivleme bölümünde çalışan Kod-A Bilişim işçilerinin 3 Ekimde, Güneşli'de bulunan Türk Telekom binası önünde başlattığı direniş devam ediyor. Sosyal-İş Sendikasında örgütlenen ve işten atılan işçiler, sendikalı olarak işlerine dönmek istiyorlar. İşçi Dayanışması olarak işten atılan ve OHAL koşullarında mücadele yolunu seçen kadın işçilerle konuştuk.

Sizleri sendikalaşmaya ve mücadele etmeye iten süreçten, çalışma koşullarınızdan bahsedermisiniz?

Birinci işçi: Kod-A Bilişim'de yaklaşık 90 kişi, kocaman bir alanda dip dibe çalışıyoruz fakat birbirimizle hiçbir şekilde diyalog kuramıyoruz. Çünkü konuşmak yasak! Sabah işe geldiğimizde "günaydın, nasılsın?" bile demeden yerine geçip çalışıyorsun. Yemek molası, çay molası sınırlı. Asgari ücrete zam gelmeden önce yemek parası da veriliyordu ancak zam geldikten sonra onu da kestiler. Öncesinde çalışma koşullarımızda zorluklar vardı ama yemek paramızın kesilmesiyle birlikte baskılar artmaya başladı. Biz hep birlikte bu kesintilere karşı çıktık. Sözleşmenin yenilenme döneminde patronlar gidip geldiler, bir sürü teklifle aslında dayatmalarla geldiler. Patronlar yol paramızın tamamını kesmek isterken biz uzun çabalar sonucunda 180 lira olan yol paramızın 100 lirasını koparabildik. Bundan sonra baskılar artarak devam etti. Konuşma! Çalış! Hiçbir hakkın yok! Hastalandığımızda, rapor aldığımızda, izin almak istediğimizde sürekli sıkıntılar yaşıyorduk. Tüm bunlar bizi bir patlama noktasına

getirdi. Biz de dilekçeler vermeye, imzalar toplamaya başladık. Ancak bu şekilde bir sonuca varamadık. Patronun söylediği şu oldu: "Üç çıkış kapısı var, hangisinden çıkmak istersen..." "Bunlarla bu şekilde mücadele edemeyiz, sendikalaşalım" diyerek örgütlenmeye başladık. İzmir'deki arkadaşlarımızla da sözcülerimiz aracılığıyla haberleşerek yavaş yavaş sendikalaşmaya başladık.

Sendikalaşma sürecinde nelerle karşılaştınız?

Birinci işçi: Patron sendikalaştığımızı duyunca işyerine gelip toplantılar yapmaya başladı. "Bir şey yapamazsınız, boşuna uğraşmayın. Mahkemeler olur, iki yıl gider gelirsiniz, bir sonuca ulaşamazsınız. Yol yakinken çıkın sendikadan" diyerek engellemeye çalıştı. "Kim sendikalı, kim sendikalı değil?" diye sendikalıları tespit etmeye çalıştı. İstedikini elde edemeyince açık açık "ben sizi kovmasını bilirim, sendikalı olduğunuz için değil de başka şekilde gerekçe göstererek işten attırırım" dedi. Sonra sürgünler başladı. Bu şekilde sürgünlerin, baskıların sayısı artınca sendika bir basın açıklaması düzenledi. Sonra eylememizi başlattık.

Emekçi kadınlar bugün yaşamın her alanında

birçok sorun, zorluk yaşıyorlar. Sizler bilişim sektöründe çalışan kadın işçiler olarak ne gibi zorluklar yaşıyorsunuz?

İkinci işçi: Bizim işyerinde lavaboya gidip gelen kadınların dakikasının hesabı soruluyordu. Bunun sorusu bile benim kanaatimce kadın üzerinde bir tacizdir. Aramızda evli olan arkadaşlarımız var. Mesai olduğu akşamlar mesaiye kalamayacaklarını, çocuklarıyla ilgili sorunlarının olduğunu veya gitmeleri gerektiğini söylüyorlardı. Bir arkadaşımız “çocuğum hasta” dediği zaman patron “babası nerede, halası, teyzesi yok mu?” diyerek kadını evine göndermek yerine kendince çözümler(!) üretiyordu.

Birinci işçi: Mesela işyerine gittiğimiz yol, ulaşımı olmayan, تنها bir yol. Bir kadının yürüyebileceği bir yol değil. Başımıza her türlü şey gelebilirdi. Sözde servis imkânı sunuluyordu bize ama servisin kalktığı saate bir dakika geç kaldığımızda kendi imkânlarımızla, yani yürüyerek, gitmek zorunda kalıyorduk. Servisle gittiğimiz zaman da sabahın 6’sında evden çıkmak zorundaydık, işyerine varınca da en az yarım saat mesainin başlamasını bekliyorduk.

Yaklaşık 40 gündür direniştesiniz. Direniş süreci boyunca nelerle karşılaştınız?

Birinci işçi: Direniş boyunca birçok destek oldu, ziyaretler yapıldı. Özellikle kadınlardan daha çok destek geliyor. Buraya yakın oturan teyzelerimiz, ablalarımız kekleriyle, börekleriyle bize ziyarete geliyorlar. İşyerinden de en çok kadın arkadaşlarımız desteğe geliyor. Yemek molalarında ziyarete geliyorlar. Havalar soğuk, koşullar zorlaşıyor. Ama buna rağmen direnişimiz bitmeyecek.

İkinci işçi: İşveren bize “siz burada davullu, zurnalı, pankart açarak eylem yapabileceğinizi mi zannediyorsunuz?” diyordu. Patron bize bunu dedikten bir ay sonra bu olay olunca, içerideki işçilere çok büyük cesaret verdi. İşverenin sözünün çürüdüğünü gördüler. İçerideki arkadaşlarımızın bizi ziyarete gelmesi bizi çok motive ediyor. Bizi ziyaret eden herkes bize yalnız olmadığımızı hissettiriyor.

Direnişinize ailelerinizin, çevrenizin tepkisi na-

sıl oldu?

İkinci işçi: Süreci ailelerimize anlayabilecekleri şekilde anlattığımız zaman destek veriyorlar. “Gidin kızım sonuna kadar orada oturun” diyorlar. Direnişimize destek verme açısından kadınlar daha etkin, daha duyarlılar. Bir kadın olarak böyle bir direnişin parçası olmak güzel. Gelen insanların da kadın olması bizi motive ediyor ve bizler de o kadınlara örnek oluyoruz. Aslında onlar için de mücadele ediyoruz.

Bu direniş sizlere neler kattı?

Birinci işçi: Hiç mutlu olmadığım bir ortama her gün zorla çalışmaya geliyordum. Ama şimdi buraya kendim için, kendi isteğimle, gülererek geliyorum. Bir sürü şeyden haberimiz yokmuş aslında. Biz burada birçok şey öğrendik. Direnişler oluyor da neden oluyor? Niye bunlar yaşanıyor? Bu konuda birçok bilgi edindim. Artık kendi sorunlarımızın dışında başka sorunlara karşı da duyarlı olmamı sağladı.

İkinci işçi: İnsanların bazı şeyleri fark etmesi mutluluk veriyor. Aslında burada hayatında mücadele, örgütlenme, paylaşım kelimelerini hiç bilmeyen insanların ortak bir noktada buluşması, bunları benimsemesi çok güzel, çok önemlidir.

Direnişçi kadın işçiler olarak sesinizi ulaştıracağımız işçilere neler söylemek istersiniz?

Birinci işçi: “Böyle gelmiş böyle gider” demekle hiçbir şey olmuyor. Bir yerden sonra korkmadan haksızlığa karşı çıkmak gerekiyor.

İkinci işçi: İşyerlerinde birliği ve birleşmeyi sağlamak gerekiyor. Evimizde elektrikler kesildiğinde bir mumla sabahı edebiliyorsak, bir kişinin bile mücadeleye katılmasının önemini anlamak gerekiyor. Daha güzel günleri görmek için sabırlı olmak ve cesareti bulaşıcı hale getirmek gerekiyor.

İşçi Dayanışması olarak mücadelenizde başarılar diliyoruz.

Biz de size teşekkür ediyoruz. Sizlerin buraya gelip destek vermesi bizi çok motive ediyor. Her zaman çayımızı içmeye bekliyoruz. ■

Birçok Ülkede İşçilerin Mücadelesi Sürüyor

Arjantin havayolu işçilerinden 24 saatlik grev

Aerolineas Argentinas ve Austral Lineas Areas adlı iki havayolu şirketinin çalışanları 31 Ekimde, sabah saatlerinde 24 saatlik greve çıktılar. 5 sendikaya bağlı pilotlar, teknisyenler ve diğer havayolu personeli enflasyon karşısında maaşlarının erimemesi için yüzde 26'lık bir ücret artışı talep ediyorlar. Grevden yaklaşık 400 uçuş etkilendi.

Brezilya'da binler konut sorununu protesto etti

Brezilyalı evsizler 31 Ekimde konut sorununu protesto etmek için yürüdü. Evsiz İşçiler Hareketi MTST tarafından düzenlenen yürüyüş, sanayi kenti olan Sao Bernardo Do Campo'da kurulan çadır kentten başlayarak 12 kilometre uzaklıktaki Sao Paulo'da hükümet binasının önüne kadar sürdü. Protesto gösterilerine en az 25 bin kişinin katıldığı belirtiliyor.

Brezilya'da resmi işsizlik oranı %12,4 ve bu oran yaklaşık 13 milyon kişiye denk düşüyor. Bunun yanında milyonlarca işçi yarı zamanlı ve güvencesiz çalışmak zorunda kalıyor. İşçiler, kira fiyatlarının giderek arttırıldığını dile getiriyorlar. Sao Bernardo Do Campo'daki geçici kampta kalan evsizlerin sayısı giderek artıyor. Çadır evlerin sayısı Eylül ayında 500'den 7 bin 500'ün üzerine çıktı.

Güney Afrika'da maden işçileri eyleme hazırlanıyor

Güney Afrika'da kömür madenlerinde çalışan işçiler ücretlerine %8-9 oranında artış talep ediyorlar. Kömür madeni sahipleri ise 2018-2019 dönemi için işçilere %5 ve %7 oranında ücret artışı teklif ediyor. Ulusal Maden İşçileri Sendikası NUM, taleplerinin karşılanmaması durumunda ulusal çapta greve gideceğini açıkladı. NUM, 2018 için işçi başına seyyanen 78 dolar zam talep ediyor.

Pakistan hastane çalışanlarının grevi sona erdi

Pakistan'ın Karaçi bölgesindeki Abbasi Shaheed Hastanesi çalışanları aylardır ücretlerinin ödenmemesi nedeniyle 4 haftalık grev kararı almıştı. Hastane stajyer doktorlara, son sınıf tıp öğrencilerine ve hasta bakıcılara 5 aydır, yan işlerde çalışanlara ve temizlik personeline 2 aydır ücret ödemiyor. 26 Ekimde Karaçi belediye başkanının ücretlerin 24 saat içinde ödeneceğine dair güvence

vermesiyle işçiler grevi durdurdu.

850 yataklı olan eğitim araştırma hastanesi, Karaçi'nin en büyük 3. kamu hastanesi ve 1 milyondan fazla kişiye hizmet veriyor. İşçiler, problemin sadece maaşların geç verilmesi olmadığını, hastanedeki koşulların son derece kötü olduğunu söylüyorlar. Yatak sayısının yetersizliği, yoğun bakım ünitesinde havalandırma sisteminin bulunmaması, röntgen ve MR gibi makinelerin yetersizliği, ilaç sıkıntısı başta gelen problemlerden sadece birkaçı. Sağlık hizmetinde fon kesintileri hastane çalışanlarının geçim sıkıntısı çekmesine ve yanı sıra çok sayıda yoksulun en basit sağlık sorunlarında bile hayatını kaybetmesine neden oluyor. Bu nedenle işçiler hem ücretleri için hem de hastanenin şartlarının düzeltilmesi için mücadeleye devam edeceklerini duyurdular.

İran'da işçiler ödenmeyen ücretleri için mücadele ediyor

Tahran Traverse Demiryolları çalışanları, 1 Kasım Çarşamba günü Meclis önünde toplandılar. İşçiler dört aydır ödenmeyen ücretlerini talep ettiler. İşçiler cevap alana kadar eylemlerini sürdüreceklerini ifade ediyorlar.

Basra Körfezi'nde bulunan Güney Pars'ta, Tavamand Doğalgaz Şirketine bağlı çalışan işçiler ise aylardır ödenmeyen ücretleri için 18 Ekimde iş durdurdular. İran ile Katar arasında paylaşılan Güney Pars, dünyanın en büyük doğal gaz alanı. Uluslararası Enerji Ajansına göre, alan tahmini olarak 51 trilyon metre küp doğal gaz rezervine sahip. Güney Pars alanı, çeşitli sahalara bölünerek çok sayıda taşeron firma tarafından işletiliyor. Sadece Pars 2'de 19 farklı taşeron firma altında yaklaşık 21 bin işçi istihdam ediliyor. Bu yılın Ağustos ayından bu yana ücretlerini alamayan işçiler, ücret ödemelerinin gecikmesinin kronik bir sorun haline geldiğini ifade ederek, geçinmelerinin artık imkânsızlaştığını belirtiyorlar.

İş bırakarak eylem yapan işçilere şirket tarafından bir hafta içinde ödeme yapılacağı duyuruldu. İşçiler bunun üzerine eylemi sona erdirdi. ■

Zorunlu Hale Getirilen Arabuluculuk Sistemi Nedir, Ne Değildir?

İş Mahkemeleri Kanun Tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaştı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın onayından sonra yürürlüğe girdi. Böylece bu yasayla, işçi ile patron arasında meydana gelecek anlaşmazlıkları çözmek üzere, arabuluculuk sistemi zorunlu hale getirildi. İşçilerin bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan alacak ve tazminatları için arabulucuya başvurmaları, dava şartı haline getirildi. Yasanın ayrıntıları şöyle:

İş Mahkemeleri Kanununun yeni haliyle;

- İş mahkemeleri, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığı'nca gerekli görülen yerlerde kurulacak.
- İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilecek.
- İş mahkemesi kurulmayan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince bakılacak.
- İşçi ve işveren sendikaları konfederasyonları Arabuluculuk Kurulunda temsil edilebilecek.
- Kanuna, bireysel ya da toplu iş sözleşmesine dayanan işçi, işveren alacağı, tazminatı ve işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulması dava şartı olarak aranacak.
- İşçi kıdem, ihbar gibi tazminat ve fazla mesai, yıllık izin gibi ücret; işveren de alacak ve tazminat kalemleri için dava açmadan önce arabulucuya başvuracak.
- Hakaret veya işyerinde patrona ait mal ve malzemelere zarar verilmesinden doğan tazminat talepleri dava açılmadan önce arabulucuya götürülecek.
- İş sözleşmesi feshedilen işçi, sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiasıyla, 1 ay içinde işe iade talebiyle arabulucuya başvuracak. Başvurudan sonuç alınamaması halin-

de, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılacaktır.

- Davacı (işçi veya patron), arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılmadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorunda. Buna uyulmazsa, mahkeme davacıya son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulmasını, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarı içeren davetiye gönderecek.
- İhtarın gereği yerine getirilmezse, mahkeme dava dilekçesini karşı tarafa tebliğle çıkarmadan (bildirmeden) davanın usulen reddine karar verecek.
- İş sözleşmesi fiilen sona eren işçiler, doğrudan arabulucuya başvuracak.
- Arabuluculuk komisyon üyelerinin arabuluculuk faaliyeti kapsamında yaptıkları işler ve aldıkları kararlar sebebiyle açılacak tazminat davaları, ancak devlet aleyhine açılacaktır.

Arabuluculuk büroları kurulacak;

- Arabuluculuğa başvuranları bilgilendirmek, arabulucuları görevlendirmek ve kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından uygun görülen adliyelerde arabuluculuk büroları kurulacak.
- Arabuluculuk büroları, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen sulh hukuk hâkimliğinin gözetim ve denetimi altında görev yapacak. Arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde bu büroların görevi, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca görevlendirilen sulh hukuk mahkemesi yazı işleri müdürlüğü tarafından ilgili hâkimin gözetim ve denetimi altında yerine getirilecek.

Sendikalaşma, grev, lokavt, TİS uyuşmazlıklarında;

- İş Kanunu uyarınca açılan fesih bildirimine itiraz davalarında verilen kararlar ile işveren tarafından toplu iş sözleşmesi veya işyeri düzenlemeleri uyarınca işçiye verilen disiplin cezalarının iptali için açılan davalarda verilen kararlar hakkında temyiz yoluna başvurulamayacak.
- Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu uyarınca işyeri sendika temsilcilerinin iş sözleşmelerine, toplu iş sözleşmesi yapılacak işyerlerinin aranılan niteliğe sahip olup olmadıklarına ilişkin uyuşmazlıklara, uygulanmakta olan bir toplu iş sözleşmesinin yorumundan doğan uyuşmazlıklara ve karar verilen veya uygulanmakta olan bir grev veya lokavtın kanun dışı olup olmadığının tespitine ilişkin açılan davalarda verilen kararlar da temyiz edilemeyecek.

İş kazaları ve meslek hastalıklarında arabuluculuk;

culuk yok

- İş kazası ve meslek hastalığından kaynaklanan maddi-manevi tazminat davalarında arabuluculuk şartı aranmayacak. Bu şartlarda rücu davalarında da uygulanmayacak.
- İş kazasından doğan tazminat davalarında, iş kazasının veya zararın meydana geldiği yer ile zarar gören işçinin yerleşim yeri mahkemesi de yetkili sayılacak.
- Mevcut durumda birçok iş kazası-iş cinayeti vakasının mahkemeye yansıtılmadan üstünün kapatıldığı, yardım vaatleriyle oyalanan ailelerin mağdur edildiği biliniyor. Yeni yasa, patronun işçi ailesinin maddi durumunu istismar etmesinin önüne geçecek bir düzenleme içermiyor.

Arabuluculuk ücreti

- Taraflardan biri, geçerli bir mazeret göstermeden ilk toplantıya katılmazsa, arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu olacak. Bu taraf lehine vekâlet ücretine de hükmedilmeyecek.
- Her iki taraf da ilk toplantıya katılmadığı için sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda taraflar, yaptıkları yargılama giderlerini kendileri karşılayacak.
- Taraflar, arabuluculuk sonunda anlaşırса arabuluculuk ücreti, belirtilen tarifeye göre, aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde karşılanacak.

İşe iade talebi durumunda arabuluculuk ücreti;

- Görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, ara bulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde işçiye işe başlatılmaması halinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı, tarifenin ikinci kısmı uyarınca üzerinde anlaşılan miktar olarak kabul edilecek.
- Arabuluculuk sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya 2 saatten az süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hallerinde, 2 saatlik ücret tutarı ileride haksız çıkacak taraftan tahsil edilmek üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenecek.

Taşeronlukta arabuluculuk

- Asıl işveren-alt işveren ilişkisi durumunda, işe iade talebiyle arabulucuya başvuru yapıldığında, arabuluculuk görüşmelerine iki patron da katılacak.
- Zamanaşımı süresi, arabuluculuk bürosuna başvurulmasından son tutanağın düzenlendiği tarihe kadar geçen sürede duracak, hak düşürücü süre işlemeyecek.
- Arabuluculuk görüşmelerine taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla da katılabilecek. Patron kendi çalışanını da yazılı belgeyle yetkilendirerek görüşmelere patronu temsilen katılmasını sağlayabilecek.

Sosyal güvenlik mevzuatındaki uyuşmazlıklarda;

- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, hizmet akdine tâbi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talepleri hariç olmak üzere, dava açılmadan önce SGK'ya başvurulacak.
- Diğer kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak kaydıyla yapılan başvuruya 60 gün içinde kurumca cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılacak.
- Kuruma karşı dava açılabilmesi için taleplerin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması şartı aranacak.
- Zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talebiyle patron aleyhine açılan davalarda, dava kuruma (SGK) resen ihbar edilecek.

Zamanaşımı süresi 5 yıl

- İş sözleşmesinden kaynaklanmak şartıyla, hangi kânuna tâbi olursa olsun; yıllık izin ücreti, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, kötü niyet tazminatı ve iş sözleşmesinin eşit davranma ilkesine uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminat için zamanaşımı süresi 5 yıl olacak.
- Yıllık izin ücreti ve tazminatlar için, zamanaşımı süresini düzenleyen Ek 3. maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlayan zamanaşımı süreleri, değişiklikten önceki hükümlere tâbi olmaya devam edecek, ancak zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmının Ek 3. maddede öngörülen süreden uzun olması durumunda, bu maddede öngörülen sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş sayılacak.

İş Mahkemeleri Kanunundaki düzenleme mahkemelerin ve Yargıtay'ın iş yükünün hafifletilmesi gerekçesiyle yapılıyor. Hatırlanacağı gibi daha önce aynı gerekçeyle yapılan bir düzenlemeyle, iş mahkemelerine başvuru için dava harcı arttırılmıştı. Böylece bu harcı yatırma imkânı olmayan işçiler için fiilen dava açma olanağı ortadan kaldırılmıştı.

Kapitalist sistemde kâğıt üzerinde taraflara (işçiye ve patrona) eşit yaklaşan yasal mevzuat, gerçek hayatta işçinin aleyhine işliyor. İşçinin doğrudan iş mahkemesine gitmesinin önünü kesen ve arabuluculuk sistemini dayatan yasa da farklı olmayacak. Arabuluculuk sisteminde işçiler daha rahat baskı altına alınabilecek, uzun ve masraflı dava süreci gösterilip kendisine önerilene razı olması dayatılacak. Son durumda da işçilerin lehine sonuç alabilmek, işçilerin örgütlülük düzeyine bağlı olacaktır. ■

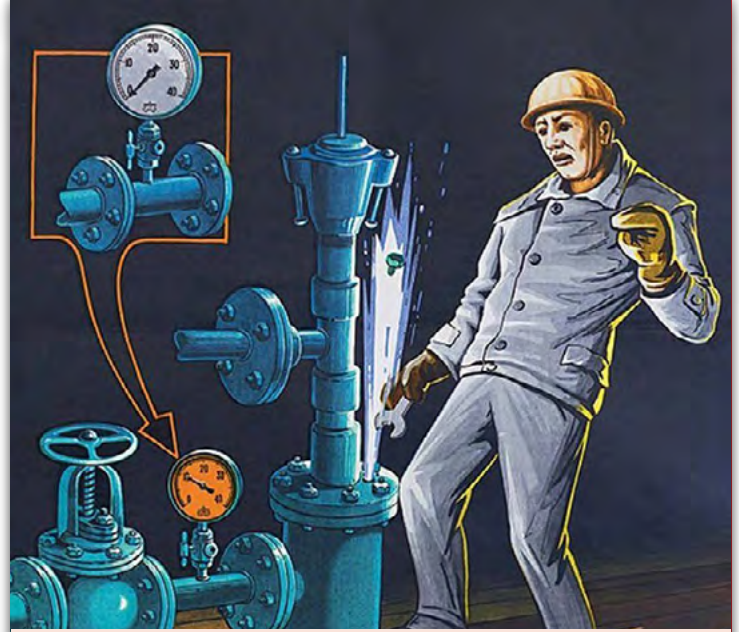
İş Kazalarını Durduran İşçi Devrimi

Ekim ayında 182 işçi iş kazalarında yaşamını yitirdi. Bir önceki ay da bir o kadar işçi can verdi, daha önceki aylarda da... Bundan sonraki aylarda olacak olan da bu. İşçiler ölmeye devam edecek. Acı da olsa ne yazık ki gerçek bu! Çünkü iş güvenliği önlemlerini alması gereken patronlar, bu önlemleri maliyet olarak görüyorlar. Bu "maliyetten" kaçınmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Hepsinin amacı kârı, sermayeyi büyütmek. Yani daha fazla para kazanmak. İşçilerin sağlığı ve canını mı? Kimin umurunda! Patronlar sınıfının bir parçası ve temsilcisi olan hükümet de patronlarla suç ortaklığı yapıyor. İş kazalarını ve işçi ölümlerini "kader", "fıtrat" diye tanımlıyor. Böylece bu ölümlerin önlenemeyeceğini ileri sürüyor. Önlem almak gibi boş bir çabaya girilmemesi ve patronlara öfke duyulmaması gerektiği yalanını benimsetmeye çalışıyor.

Adına kapitalizm denen sömürü düzeninde patronların tek amacı kâr elde etmek için üretmektir. Kâr varsa üretim vardır ve durmadan devam etmelidir. Onlara göre şalterler kapanmamalı, çarklar durmadan dönmeli, makineler tıkır tıkır işlemeli, sensörler hızı kesmemelidir. İşçi de makinenin bir parçası olup hıza ayak uydurmalı, durmaksızın çalışmalıdır. Yani para musluğu kapanmamalıdır. Peki, bu durumda işçinin haklarını, sağlığını ve canını korumak nasıl mümkün olabilir? Elbette işçilerin örgütlenmesiyle. Kendi hakları ve canları için birlik olup patronlar sınıfının karşısına dikilmesiyle! İşçilerin sorunları ancak işçilerin bu sorunlara birlikte çare aramasıyla çözüm bulur.

Aslında tüm işçiler birlik olmanın önemini hissederler, bilirler. Sorunlar biriktiğinde işyerlerinde işçilerin birlik olmamasından şikâyet ederler. Birlik olduklarıdaysa işverenlerin nasıl geri adım attığını görüp güçlü hissederler. **Örgütlülük, birlik ne kadar kuvvetliyse işçilerin hakları o kadar çoktur, moralleri o kadar yüksektir.** Hakları ve canları o kadar güvendedir. Taşeron çalışmanın olduğu madenlerdeki iş cinayetlerinin sendikali ve kadrolu çalışmanın olduğu madenlerdeki iş cinayetlerinden onlarca kat daha fazla olması bu gerçeği anlatır. Bu gerçeğin en büyük kanıtı ise işçilerin tüm bir ülkede birleştikleri ve patronların iktidarını yıkıp kendi iktidalarını kurdukları, hem üretip hem yönettikleri 1917 Ekim Devrimidir.

Bundan yüz yıl önce Rusya işçi sınıfı savaş, açlık, aşırı çalışma ve şiddetli baskılar nedeniyle canından bezmişti. Ona örgütlenme ve patronların insanlık dışı düzenini yıkma çağrısı yapan önderlerinin peşinden gitti ve bir devrim gerçekleştirdi. Bu devrimle birlikte artık işçiler ücretli köle değil, **hem üreten hem yönetendi.** Tüm sanayiye

Ekim Devrimi'nden sonra Rusya'da iş güvenliği önlemleriyle ilgili hazırlanan bir afiş.

yeniden örgütleyen işçiler, üretimin mantığını tamamen değiştirdiler. İşçilerin sağlığı ve güvenliği her şeyin önüne geçirildi. Daha fabrikalar kurulurken mühendisler ve doktorlar görev aldı, işçiler tüm süreci denetledi. İş saatleri düşürüldü, tehlikeli işlerde çalışanların işgünü 4 saate kadar çekildi. Sigortasız, güvencesiz çalışma kaldırıldı. Çalışan, çalışmayan herkese tam kapsamlı sosyal güvence sağlandı. Gece çalışması yasaklandı. Böylelikle işçiler, işyerlerinde daha sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışmanın önünü açtılar. Kapitalist sömürünün, iş kazalarının, iş cinayetlerinin, meslek hastalıklarının kader olmadığını kanıtladılar.

Devrimin kadın işçilere sağladığı kazanımlar da çok önemliydi. Kadınlar, okuma-yazma öğrendiler, eğitim aldılar, tüm sanayi kollarında ve her düzeyde çalışabilmeye başladılar. Büyük yemekhaneler, çamaşırhaneler, nitelikli kreşler kadınların yaşamını kolaylaştırdı. İşyerlerine kreşler açıldı ve annelerin bebeklerini sık aralıklarla görmesi sağlandı. Çocuk işçilik ortadan kaldırıldı, gençlerin işsiz kalmasının önüne geçildi. Yaşlılara, engellilere bakıldı. Bugün kader olarak görülen aşırı çalışma, iş kazaları ve işçi ölümlerine son verilmeye başlandı.

Yüz yıl önce Rusya'da işçiler, iktidarı ele alarak yeni bir toplum kurabileceklerini kanıtladılar. Evet, işçi iktidarı yalnız kaldı ve uzun süre yaşamadı ama geride çok büyük bir deneyim bıraktı. İşçi sınıfı kötü yaşam koşullarına, uzun iş saatlerine, iş kazalarına, sömürüye karşı mücadele vermek zorundadır. İşte 1917 Ekim Devrimiyle kurulan **işçi iktidarı** deneyimi bu mücadelede işçi sınıfına yol gösteriyor. ■